

Familjeåret synodalt.

”Glädjen att älska” – påve Franciskus’ apostoliska uppmaning *Amoris Laetitia* (AL, 2016) efter de två synoderna 2014 och 2015 om familjerna – låter sig inte arkiveras som ”färdigbehandlat”, eftersom det i högsta grad är ett levande dokument. Frågan är vad som kommer att sägas över predikstolarna och hur den mottas i den tuffa verkligheten.

Uppmaningen togs upp efter S:t Josefs högtid 19 mars 2021 och har nu börjat läsas igen och diskuteras i sitt nya och rätta sammanhang – i den synodala kyrkans sammanhang. Frågan om familjen och äktenskapet handlar om kontinuitet i katolsk lära men också om organisk utveckling så länge det inte leder till inre upplösning och förfall.

AL är genom sin längd och sina referenser till både konciliefäderna och synodfäderna ingen lätt läsning. Men den är givande och uppbygglig om man läser den reflekterande och utan att göra frågan om

frånskilda omgiftas möjlighet till kommunionen till uppmaningens huvudfråga.

Många har under det gångna året ställt frågor om gränserna för äktenskapets sakrament som förenar en döpt man och en döpt kvinna som bejakar sin sexualitet och fruktsamhet enligt läran i både *Humanae vitae* och *Familiaris consortio*. Många har ute i den stora kyrkan frågat sig om homosexuella handlingar nu förstås annorlunda. Är Kyrkan mer förstående trots de bibliska texternas klara besked? Eller måste vi i ljuset av traditionen stå fast vid en organisk utveckling av läran som bygger på skapelseordningen och ur den dra de moraliska konsekvenserna? Är vi ett eller är vi delade?

Man måste läsa *AL* mycket noggrant och långsamt för att inte dra förhastade slutsatser.

Vi förstår hur beroende vi är av Kyrkans läroämbete i denna och i alla tidens svåra utmaningar. Vi har Petrus, som bekände, "Du har det eviga livets ord" (*Joh 6:68*). Till vem annars skulle vi gå?

Påvens förnyelse av det kyrkliga språket, som ibland kan förefalla leda till oklarhet, är ändå fast grundad i traditionen och står till exempel inte i opposition till S:t Johannes Paulus II:s moralteologiska

encyklika *Veritatis splendor* (1993). Man kan i *AL* se ett inflytande från Johannes Paulus' "Kroppens teologi".

Man måste kunna läsa hela *AL* som en pastoral handbok på den äktenskapliga kärlekens område och uppskatta den inneboende andliga energin i de tre viktiga markörerna "ledsagandet", "urskiljandet" och "inkluderandet". Dessa markörer är inte uttryck för ytliga tillmötesgåenden eller moraliska problemlösningar utan är goda möjligheter för valen att handla som kräver mognad och tålmod i kontakten mellan troende och mellan troende och icke troende.

Som ett komplement till uppmaningen att på nytt förstå innebörden av "Glädjen att älska" kommer nu en ny volym från Franciskus som en kateketisk hjälp till den viktiga processen med äktenskapsförberedelserna i Kyrkans arbete. Skrifterna tillsammans är uttryck för den helige Faderns djupt engagerade arbete för Kyrkans liv och ett allmänt svar också på hela samhällets aktuella problem.

Det är nog en allmän uppfattning att det politiska livet och det demokratiska modellerna präglas av allt större misstro. Å andra sidan tycks pandemi och krig, terrorattacker och klimatförändringar frigöra stora mänskliga resurser som enar människor och ger dem stolthet i sin existens. Det är enormt viktigt att de yngre

bland oss får uppleva att det har potential till ett gott mänskligt liv inom sig. Gläd er, ni har framtiden i era händer!

För många upplevs samhällsklimatet som styrt av modellerna övervaka, förhindra och fördöma, alltså ett slags socialt kontrollsystem som urholkar friheten och kreativiteten. Demokratin har på något egendomligt sätt reducerats till rösträknande och mandatfrågor i stället för att ägna sig åt verklighetens krav.

De av påve Franciskus erbjudna motmodellerna ”beledsaga, urskilja och integrera” är – rätt förstådda – genialt utformade kristna beteendeformer som är fullt användbara också i det pågående demokratiska arbetet.

I sin helhet är *AL* läroämbetets sammanfattning och kommentar till alla de lägesbeskrivningar om äktenskap och familj som kommit in till synodsekretariatet från hela den katolska kyrkan i världen under synoderna 2014 och 2015. Den synodala processen med målgång 2023 fortsätter det som Franciskus’ pontifikat initierat.

Bara det är något nytt och visar på påvens övertygelse att Kyrkans framtida väg är hennes synodala karaktär. Att arbeta med familjefrågorna som

en del av det synodala arbetet verkar därför ligga helt rätt i tiden. Det kan bara vara synodalt om det tar hänsyn till den katolska enheten. Man är inte fri att göra och tänka vad som helst. Sådant leder ofta till schism.

Annorlunda uttryckt är Kyrkans väg hennes biskopars väg tillsammans med prästerna och lekmännen som har en gemensam kallelse: "Gå ut och gör alla folk till lärjungar" (*Matt 28:19*). På denna vandring i nutiden med dess olika utmaningar är äktenskapet och familjen inte ett speciellt område vid sidan om, som kräver uppmärksamhet, utan ett centralt område som berör hela Kyrkan.

Kyrkan måste inte bara uppmuntra till familjebildningen utan också stödja den med vishet och tålamod. Hur ska de unga klara av de ekonomiska kraven och hur ska de orientera sig rätt i en samhällslig äktenskapssyn som har sina rötter snarare i Upplysningstidens kontraktstänkande än i kristendomens levande tradition – arvet från konciliesfäderna och synodfäderna? Sanningen har sin egen kraft och därför måste Kyrkan alltid söka den och leva efter den när hon funnit den – som den "gömda skatten i åkern" (*Matt 13:44*).

Göran Fäldt

KUÄF